

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
POTENCIALIAI PAVOJINGŲ ĮRENGINIŲ PRIEŽIŪROS
Į S T A T Y M A S**

1996 m. gegužės 2 d. Nr. I-1324
Vilnius

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis įstatymas nustato projektuojamų, gaminamų, montuojamų (statomų), remontuojamų, rekonstruojamų, bandomų ir eksploatuojamų potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros bendruosius principus bei priežiūros teisinių ir organizacinių veiksmų pagrindą.

2 straipsnis. Pagrindinės sąvokos

Šiame įstatyme:

potencialiai pavojingi įrenginiai (toliau – įrenginiai) – tokie įrenginiai, kurie gali sukelti pavojų žmonių gyvybei, sveikatai ar aplinkai dėl juose sukauptos energijos arba juose vykstančių procesų ir kuriems reikalinga šio įstatymo nustatyta priežiūra. Įrenginiams priskiriami ir jų valdymo, signaliniai, blokavimo ir apsaugos įtaisai, kontroliniai matavimo prietaisai;

įrenginių priežiūra – priežiūros norminių aktų ir įrenginių techninių dokumentų nustatytų teisinių, organizacinių, techninių ir ekonominių priemonių, skirtų užtikrinti saugų, patikimą ir efektyvų įrenginių eksploatavimą bei žmonių gyvybės, sveikatos ir aplinkos apsaugą nuo galimo įrenginių žalingo poveikio, visuma. Įrenginių priežiūrą atlieka Vyriausybės įgaliotos priežiūros institucijos ir įrenginių savininkai;

valstybinė įrenginių priežiūra – Vyriausybės įgaliotų priežiūros institucijų atliekama įrenginių priežiūra, įrenginių techniniai patikrinimai;

Vyriausybės įgaliota priežiūros institucija – įstaiga ar įmonė, kurią Lietuvos Respublikos Vyriausybė yra įpareigojusi atlikti valstybinę įrenginių priežiūrą;

įrenginių techniniai patikrinimai – priežiūros norminių aktų ir įrenginių techninių dokumentų nustatyta tvarka ir periodais atliekami įrenginių gamybos patikrinimai, eksploatuojamų įrenginių apžiūros, bandymai ir tyrimai, taip pat įrenginių gamybai, montavimui (statybai), remontui ir rekonstravimui naudojamų mazgų, detalių, medžiagų bandymai, tyrimai;

nuolatinė įrenginių priežiūra – įrenginių savininkų atliekama nuolatinė įrenginių priežiūra jų montavimo (statymo), remonto, rekonstrukcijos ir eksploatavimo metu;

įrenginio savininkas – juridinis ar fizinis asmuo, kuriam įrenginys priklauso nuosavybės teise arba kurio balanse yra įrenginys;

įrenginių priežiūros norminiai aktai (toliau – priežiūros norminiai aktai) – nustatyta tvarka priimti, patvirtinti ir paskelbti norminiai aktai (įstatymai, nutarimai, įsakymai, reglamentai, taisyklės (normos), instrukcijos, standartai, techninės sąlygos), nustatantys įrenginių projektavimo, gamybos, montavimo (statybos), remonto, rekonstrukcijos, bandymo, eksploatavimo ir priežiūros tvarką;

įrenginių techniniai dokumentai – įrenginių pasai, eksploatavimo instrukcijos, brėžiniai ir kiti kartu su įrenginiais gaunami dokumentai, kuriuose aprašoma įrenginių paskirtis, konstrukcija, parametrai, kokybės garantijos bei eksploatavimo tvarka.

3 straipsnis. Potencialiai pavojingų įrenginių sąrašas

1. Įrenginius potencialiai pavojingų kategorijai priskiria Vyriausybė.
2. Vyriausybės priskirtų potencialiai pavojingų kategorijai įrenginių, kurių parametrai nurodyti priežiūros norminiuose aktuose, valstybinę priežiūrą atlieka Vyriausybės įgaliotos priežiūros institucijos.
3. Įrenginių savininkai nuolatinę priežiūrą atlieka pagal įrenginių priežiūros norminių aktų ir įrenginių techninių dokumentų reikalavimus.

4 straipsnis. Įrenginių priežiūros taikymas

1. Yra privaloma juridinių bei fizinių asmenų visų projektuojamų, gaminamų, importuojamų, montuojamų (statomų), remontuojamų, rekonstruojamų, bandomų ir eksploatuojamų potencialiai pavojingų įrenginių, taip pat jiems gaminti, montuoti (statyti), remontuoti ir rekonstruoti naudojamų mazgų, detalių ir medžiagų priežiūra.

2. Priežiūra netaikoma įrenginiams, kurie naudojami išimtinai gynybos tikslams.

5 straipsnis. Įrenginių priežiūros valdymas

1. Įrenginių priežiūros valdymo tvarką nustato Vyriausybė.

2. Vyriausybė paveda ministerijoms ir kitoms valstybės institucijoms atlikti potencialiai pavojingų įrenginių valstybinę priežiūrą.

3. Įrenginių valstybinės priežiūros funkcijoms atlikti steigiamos Vyriausybės įgaliotos ir nustatyta tvarka pripažintos priežiūros institucijos. Šių institucijų veiklą darbų saugos klausimais koordinuoja socialinės apsaugos ir darbo ministras.

4. Branduolinės energijos naudojimo įrenginių, branduolinių ir radioaktyviųjų medžiagų, branduolinio kuro saugojimo, gabenimo ir slėpyklų įrenginių, taip pat įrenginių, kuriuose naudojamos radioaktyviosios medžiagos, priežiūrą ir kontrolę atlieka tik valstybės institucijos.

5. Įrenginių savininkai atlieka nuolatinę įrenginių priežiūrą. Šią priežiūrą gali atlikti ir kiti juridiniai asmenys, turintys Vyriausybės nustatyta tvarka išduotą licenciją (leidimą).

6. Kaip savininkai atlieka įrenginių, išskyrus išvardytus šio straipsnio 4 dalyje, nuolatinę priežiūrą, saugos darbe klausimais kontroliuoja Valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Kitos Vyriausybės įgaliotos priežiūros institucijos kontroliuoja, kaip savininkai atlieka įrenginių nuolatinę priežiūrą, Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

6 straipsnis. Veiklos licencijavimas

1. Projektuoti, gaminti įrenginius, juos montuoti (statyti), remontuoti, rekonstruoti, eksploatuoti gali juridiniai ir fiziniai asmenys, turintys licenciją (leidimą).

2. Licencijavimo tvarką nustato Vyriausybė.

7 straipsnis. Norminių aktų taikymas

Įrenginių projektavimą reglamentuoja priežiūros norminiai aktai, o jų gamybą, montavimą (statybą), remontą, rekonstrukciją, bandymus ir eksploatavimą – priežiūros norminiai aktai ir įrenginių techniniai dokumentai.

8 straipsnis. Pagrindinis Vyriausybės įgaliotų priežiūros institucijų uždavinys

Pagrindinis Vyriausybės įgaliotų priežiūros institucijų uždavinys – atlikti valstybinę priežiūrą įrenginių projektavimo, gamybos, montavimo (statybos), remonto, rekonstravimo, bandymų ir eksploatavimo metu.

9 straipsnis. Vyriausybės įgaliotų priežiūros institucijų funkcijos

Svarbiausios Vyriausybės įgaliotų priežiūros institucijų funkcijos:

1) priežiūros norminių aktų nustatyta tvarka tikrinti ir įvertinti, kaip fiziniai ir juridiniai asmenys pasirengę gaminti, montuoti (statyti), remontuoti, rekonstruoti, bandyti ir eksploatuoti įrenginius;

2) priežiūros norminių aktų ir įrenginių techninių dokumentų nustatyta tvarka ir terminais atlikti įrenginių valstybinę priežiūrą, taip pat techninius patikrinimus;

3) priežiūros norminių aktų nustatytais atvejais ir tvarka registruoti įrenginius (tvarkyti jų apskaitą);

4) nustačius, kad gali įvykti įrenginių avarijų, sutrikimų, kad įrenginiai kelia pavojų žmonių sveikatai, gyvybei ar aplinkai, duoti privalomus nurodymus įrenginio savininkui;

5) nustatyta tvarka dalyvauti tiriant įrenginių avarijas, sutrikimus, analizuoti jų priežastis, teikti pasiūlymus, kaip tobulinti šiuos įrenginius ir išvengti avarių bei sutrikimų, platinti šiais klausimais informaciją.

10 straipsnis. Bendradarbiavimas su kitomis valstybėmis

Vyriausybės įgaliotos priežiūros institucijos, vykdydamos pavestas funkcijas, bendradarbiauja su kitų valstybių ir tarptautinėmis institucijomis įrenginių priežiūros srityje.

11 straipsnis. Vyriausybės įgaliotų priežiūros institucijų atsakomybė

1. Vyriausybės įgaliotos priežiūros institucijos atsako už valstybės politikos potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros srityje įgyvendinimą.

2. Vyriausybės įgaliotų priežiūros institucijų darbuotojai saugo valstybės ir komercinės paslaptis.

3. Vyriausybės įgaliotų priežiūros institucijų darbuotojai atsako už savo tarnybinius veiksmus ir sprendimus; dėl jų kaltės padaryta žala juridiniams ir fiziniams asmenims atlyginama Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

12 straipsnis. Įrenginių projektuotojų, gamintojų pareigos

Įrenginių projektuotojai, gamintojai privalo užtikrinti, kad šie įrenginiai būtų suprojektuoti, pagaminti (pastatyti) ir išbandyti pagal norminių aktų ir techninių dokumentų reikalavimus. Pagamintus įrenginius ir jų priežiūrai reikalingus techninius dokumentus gamintojai privalo priežiūros norminių aktų nustatyta tvarka pateikti Vyriausybės įgaliotoms priežiūros institucijoms patikrinti, ar įrenginiai gali būti eksploatuojami.

13 straipsnis. Įrenginių savininkų pareigos

Įrenginių savininkai privalo priežiūros norminių aktų nustatyta tvarka:

1) registruoti įrenginius, jeigu to reikalaujama pagal norminius aktus;

2) įrenginius eksploatuoti, gavę Vyriausybės įgaliotų priežiūros institucijų išvadą apie jų tinkamumą naudoti (leidimą);

3) užtikrinti, kad įrenginiai būtų eksploatuojami bei prižiūrimi vadovaujantis priežiūros norminiais aktais ir įrenginių techniniais dokumentais;

4) paruošti įrenginius Vyriausybės įgaliotų priežiūros institucijų atliekamiems techniniams patikrinimams, pranešti apie tai šioms institucijoms, sudaryti jų darbuotojams tinkamas darbo sąlygas, pateikti įrenginių techninius dokumentus ir reikiamą įrangą;

5) sustabdyti (išjungti) įrenginius, nustačius, kad gali įvykti įrenginių avarijos, sutrikimai, kad įrenginiai kelia pavojų žmonių sveikatai, gyvybei ar aplinkai;

6) pranešti Vyriausybės įgaliotoms priežiūros ir kitoms institucijoms apie įrenginių avarijas, sutrikimus ir su jomis susijusius sunkius ir mirtinus nelaimingus atsitikimus bei žalą aplinkai, organizuoti avarių tyrimą, jų padarinių lokalizavimą ir likvidavimą;

7) įrenginiams prižiūrėti skirti norminių aktų nustatyta tvarka apmokytus ir atestuosius asmenis, aprūpinti juos reikalinga įrenginių technine dokumentacija;

8) apmokėti už Vyriausybės įgaliotų priežiūros institucijų atliekamus priežiūros veiksmus Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

14 straipsnis. Įrenginių nuomojimo (panaudos) sąlygos

Už išnuomoto (suteikto pasinaudoti) įrenginio techninę būklę ir jo saugų eksploatavimą atsako įrenginio savininkas, jei kitaip nenumatyta nuomos (panaudos) sutartyje.

15 straipsnis. Fizinių ir juridinių asmenų atsakomybė

1. Už saugų, patikimą ir efektyvų įrenginių eksploatavimą atsako jų savininkai.

2. Fiziniai ir juridiniai asmenys, kurie projektuodami, gamindami (statydami), montuodami, rekonstruodami, remontuodami, bandydami, eksploatuodami įrenginius pažeidžia priežiūros

norminių aktų reikalavimus bei trukdo Vyriausybės įgaliotų priežiūros institucijų darbuotojams atlikti pavestas funkcijas, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS